

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. XXXIII. Praxis quoad absolutionem à censuris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

CAPUT XXXIII.

Prop. XLIV. ab Alex. VII. &c.
Praxis quoad absolutionem à censuris.

1. PROP. 44. Quoad forum conscientie, reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant censure.

Est communis sententia DD. nullum à censura incurta liberari, nisi absolutione data ab eo, qui ad id jurisdictione, vel ordinaria, aut delegata non caret; nam finis censura (quæ utique est poena, sed medicinalis, ex cap. Cum medicinali de sent. excom. in 6.) est peccantem corrigere, & emendare, ergo non debet censuratus absolvi, nisi emendatus à contumacia legis recedat, & Ecclesiæ satisfaciat; idque Superiori notum esse debet, contra Auctores propositionis; occasione ejus hic pro praxi absolutionis à censuris aliqua aperiam.

2. Queritur, quid sit censura?

Resp. Est poena spiritualis inflata ab Ecclesiastica potestate, privans hominem baptizatum usu aliquorum honorum spiritualium, donec à contumacia recedat, vel ad ejus correctionem.

3. Queritur, quotuplex sit censura?

Resp. Triplex, ex cap. Querenti de verb. signif. excommunicatio, suspensio, & interdictum.

Interdictum est censura Ecclesiastica in locum, vel personam lata, prohibens usum quorundam Sacramentorum, divina officia, & sepulturam interdictis ministrari. Aliud est locale, cum interdictitur locus, ne in eo prædicta exercentur; aliud personale, cum interdi-

citur persona, ne in eis ad præfata admittatur; & aliud mixtum, cum locus simul, & personæ interdicuntur.

4. Sacramenta prohibita in interdicto, Vide apud Piafec. prax. cap. 4. art. 1. & in cap. quod in re de poenit. cap. permittimus de sent. excommunic. & cap. alma mater eo tit. in 6.

5. Suspensio, est censura, qua Ecclesiastica persona inhibetur exercitium sui officii, Ordinis, seu jurisdictionis Ecclesiastica in totum, vel in partem, ob culpam, & contumaciam; in totum, tunc contingit, quando non modò functiones ordinis prohibentur, ut administrare Sacramenta, celebrare Missam, eique ministrare, sed & functiones jurisdictionis, ut absolvere à peccatis, censuris, conferre beneficia, ac perceptiones reddituum provenientium ex beneficio, &c. in partem verò, & functiones jurisdictionis, ut absolvere à peccatis, censuris, conferre beneficia, ac perceptiones reddituum provenientium ex beneficio, &c. in partem verò, cum unus, vel alter spiritualis officii actus prohibetur, ut, si Sacerdos ab audiendis Confessionibus, vel à celebratione Missæ suspendatur; & quia effectus suspensionis non sunt connexi inter se, sed in potestate suspendentis, suspensus à celebratione, ex vi hujus, non intelligitur suspensus ab audiendis Confessionibus, si sit approbatus.

6. Excommunicatio est censura, per quam homo baptizatus ab Ecclesiâ communione separatur; & est duplex, Minor, & Major.

7. Minor est censura, quæ privat solum passiva Sacramentorum receptione, cap. si quem de sent. excom. & cap. à nobis de exceptionibus; unde, si excommunicatus excommunicatione minori ante absolutionem aliquod Sacramentum recipiat, mortaliter peccat, ita DD. conti-

inqui-

muniter, sicut mortaliter delinquit, si celebrat, sed non fit irregularis cap. si celebrat de Cleric. excom. ministran. dum verò Sacramenta ministrat, si sine necessitate faciat, delinquit venialiter ex alleg. cap.

8. Quæritur, quando incurratur excommunicatio minor?

Resp. Cum quis in vetitis communicat, & participat cum excommunicato majori excommunicatione cap. Constitutionem de sent. excomm. in 6. verum is debet esse non toleratus, hoc est, denunciatus, vel declaratus, aut notorius Clerici percussor Piafec. cit. art. 13. num. 2.

9. Casus, in quibus est vetitum cum eo communicare, referuntur cap. nuper de sent. excom. & isto comprehenduntur carmine.

Os, orare, vale, communicatio, mensa negatur.

Os, significat osculum, colloquutionem, etiam per nutus, literas, & interpositam personam: signa amicitiae, munera recipere, mittere, & similia.

Orare, cum eo divinis officii interesse; pro eo publica oratione orare; in privata non est prohibitum.

Vale, salutationem, verbo, facto, vel signo, ut aperire caput, dare locum decentiorem, &c.

Communicatio, commercium in eodem negotio, cohabitationem in eadem domo, societatem in eodem itinere; excommunicatus majori excommunicatione privatur communicatione forensi, & sic non potest esse Judex, Testis, Advocatus, Tabellio, Procurator, Tutor, Curator, &c.

Mensa, convivium in eadem mensa,

& convivio; unde, si cepta mensa excommunicatus superveniat, teneris discedere.

10. Dantur causæ, propter quas licet communicare cum excommunicato non tolerato, & sequenti exprimuntur verficulo.

Utile, lex, humile, res ignorata, necesse.

Utile, significat utilitatem communicantis; in civilibus potest quis petere solutionem debiti, à Medico medicinam, consilium à Doctore, necessaria ad victum emere à Mercatore, excommunicatis; quando hæc æquè bene non possint haberi ab alio, non sic excommunicato.

Lex, nimirum matrimonii, operatur, ut uxor possit communicare cum Marito excommunicato, cap. Quoniam 11. qu. 3. tam, quoad debitum conjugale, quam curam domus, & mensam; idem dicitur de viro respectu uxoris, quam tamen debet cogere ad petendam absolutionem, si possit.

Humile, significat hominem subjectum posse participare cum excommunicato, ut servus cum Hero, Religiosus cum suo Prælate, cum Episcopo Clericus, qui sit de ejus familia, Miles cum Duce, filius, vel naturalis, sive legitimus, & emancipatus cum Patre.

Res ignorata, significat ignorantiam, sive juris, quod scilicet non sit prohibitum communicare cum excommunicatis; sive facti, quod quis non sit excommunicatus; quæ (modo affectata non sit) excusat cit. cap. Quoniam; & si quis dubitat, tenetur veritatem inquirere, & interim abstinere, sicut, si quis sciret

Petrum hic Romæ esse publicè denunciatum excommunicatum, non teneretur eum Venetiis, ubi nil de tali excommunicatione scitur, in publico vitare, benè verò privatim.

Necessè, significat magnam, & urgentem necessitatem, vel excommunicati, vel participantis, cap. *inter alia*, cap. *si verè de sent. excom.*

11. Major est censura Ecclesiastica separans hominem baptizatum ab externa communicatione fidelium, tam in civilibus, quam in divinis; & privans communibus, ac publicis Ecclesia suffragiis, ut Missa, Indulgentiis, recitatione publicis horarum, & ceteris publicis spiritualibus exercitiis, eorumque fructu, excepta concione. DD. communiter.

12. Quæritur, an irregularitas sit censura?

Resp. Conveniunt DD. illam ex defectu non esse; dubitant de illa ex delicto, sed communior negat, etiam de ista Bonac. aliique, & patet, ex ipsius definitione, in qua dicitur, quod est *inhabilitas, seu impedimentum canonicè introducendum ad suscipiendos Ecclesiasticos Ordines, vel ad ministrandum viam susceptis*: & non dicitur pœna. In solis casibus in jure expressis incurritur, DD. communiter. Incurritur, dum Clericus censura affectus solemniter, vel ex officio ministrat in ordine Sacro, quem habet, vel quem non habet, exercet, aut aquam benedicat, vel solemniter baptizat sine licentia, Diaconus celebret, prout videre est rit. de Cleric. excom. ministran. & cap. 1. & 2. de Cleric. non ordinato cap. cum aterni de sent. & r. jud. in 6. cap. is de pœnis. & remis. in 6. Layman. Bonacc. &

De la Cruz artic. 1. de cens. in com. dub. 2. conc. 2.

13. Irregularitas à censuris per De la Cruz ibid. distinguitur, quia per irregularitatem arcemur directè, & immediatè ab Ordinibus, ut Ordines sunt, sed non ut Sacramenta, nec fructu orationum Fidelium privamur; per Excommunicationem verò ab eis immediatè, & directè arcemur, ut sunt Sacramenta, & communicatio cum fidelibus; per Suspensionem, ut sunt officia Ecclesiastica, & per Interdictum, ut res spirituales.

14. Quæritur, quanam differentia sit inter censuram latam ab jure, & latam ab homine?

Resp. Hæc, quia illa ab jure (quæ etiam dicitur censura in canone contenta) est perpetua, & fertur à Legislatore cum intentione condendi legem, & statutum perpetuum; quod statutum nec morte ferentis, nec officii depositione extinguitur; illa verò ab homine non est perpetua, & fertur per legem, sed præceptum Superioris, quod solum durat, dum perseverat ejus jurisdictione. Verùm utraque incurta durat, quousque relaxetur, nam jure communi cævetur, ut nemo liberetur à censura incurta sine absolutione.

Utraque, & est lata, & ferenda sententiæ: ipsa lata sententiæ, statim ante Judicis condemnantis sententiam incurritur, per verba significantia non solum comminationem in futurum, sed actionem inflictivam censuræ, ut jam existentis: ut, ipso facto, ipso jure excommunicetur: *excommunicamus, volumus, vel declaramus esse excommunicatum: absque ulla alia declaratione: cæterum,*

terum, ut quis in foro externo sit excommunicatus, exigitur declaratio delicti, hoc est, constare debet delictum, ob quod censura incurritur; fuisse patrum. Illa vero ferenda sententia, est, quando Superior, vel Legislato utitur verbis dubiis, vel significantibus censuram imponendam de futuro, ut *prohibemus sub censura, noveris te incursum censuram, volumus excommunicari, &c.* vide DD. & sufficiat hæc de censuris in communi notasse, modò ad praxim.

15. *Queritur. An quisvis Sacerdos possit absolvere ab excommunicatione minori?*

Resp. Affirmativa sententia fuit olim communis propter facultatem, quam quisvis Sacerdos prætendebat in venialia, propterque ipsa incurritur; sed est falsum, quemlibet Sacerdotem posse à venialibus absolvere ex dictis *cap. 9. nu. 11.* ergo ad absolvendum in foro Sacramentali debet esse approbatus ab Ordinario.

16. *Queritur. Quinam possit absolvere ab excommunicatione majori?*

Resp. Si non sit reservata, nec ab homine lata, potest quilibet Sacerdos approbatus; nam, dum lator excommunicationem sibi non reservavit, videtur concessisse facultatem aliis habilibus absolventi. *cap. Nuper de sent. excom. ut inf. nu. 68.* A lata ab homine, & à reservata debet absolvere, vel is, qui eam tulit, vel alius, cui ipse commiserit. *cap. cum ab Ecclesiarum de off. ord.* etiam si excommunicatus domicilium extra territorium excommunicantis mutet: excipitur mortis articulus.

17. *Queritur. An, cum conceditur facultas absolvendi à censuris, Papa reservatis, possit absolvi ab illis contentis in Bulla Cœnæ, quando non est facta mentio Bullæ.*

Resp. Negative, quia in concessione generali non comprehenduntur casus Bullæ propter eorum specialem reservationem. Papa enim aliæ reservantur censura, videnda in collat. Apostolicis, & idè rescriptum verificatur, licet non extendatur ad illas Bullæ.

Praxim Confessoris cum infirmo ligato censura Bullæ Cœnæ, hæresis, vel alia reservata legas *cap. 2. nu. 15. & cap. 3. nu. 7.*

18. *Queritur. An possit absolvi ab ordinario Confessario, approbato, qui in Clericum, vel Monachum manus violentas injecerit?*

Resp. Negative, nam innodatur excommunicatione Papæ reservata, quæ incurritur ob violentam injectionem manuum in Clericum, *cap. si quis suadente, &c. in Clericum, vel Monachum 17. qu. 4.* & est casus eidem reservatus ex decreto Clement. VIII. prout supra *cap. 8. §. 4.* ibi videas.

19. *Sed quid, si quis propinaret Clerico venenum, & Clericus suideret?*

Resp. Non potest absolvi, quia censura ligatur, ita Sperel. *dec. 20.* ratio est, quia maxima offensio, & violentia resultat ex propinatione veneni, statim enim, ac venenum haustum est, operatur ad mortem, licet statim non sequatur, vide *tom. 1. off. Curia cap. 23.*

20. *Sed quid, si ex odio in Clericum, vel Monachum mortuum manus violentas injiciat?*

(Hh) 3

Resp.

Resp. Sperellus decif. 21. probat esse excommunicatum, ex quo privilegio Canonis gaudeant in memoriam pristinae dignitatis; ponderavit enim Pelinus Privilegium Canonis non esse datum ratione Ordinis præcisè, cum sit etiam datum Convertis, Laicis Religiosis, & Novitiis, cap. non dubium de sent. excom. & idèd absolvi non potest; propter quod ego ibid. ad Sperellum accessi. Sed id non placet Fagnan. in 5. cap. à nobis il secondo de sent. excom. nu. 29. nam Canon. si quis suadente, loquitur de Clericis, corpus autem mortuum non est Clericus, quia characterem non habet, quod non corpori, sed animæ imprimi ur; & sicut præcidens caput mortui, non sit irregularis, quia cada ver mortuum non est homo; sic in casu, quia corpus mortuum non est Clericus, excommunicationem ipsam non incurrit. Nec obstat, quod privilegium Canonis sit datum, etiam Convertis, & Novitiis non ordinatis, quoniam datur eis, dum vivunt, non autem post mortem; utraque sententia est probabilis, secunda tamen mihi magis placet, & idèd retracto dicta offic. curie caput. 23. numero 31. verum peccuens semper peccat.

21. Sed quid, si explodens scelopum in Clericum, non ex pila, sed ex strepitu territus, Clericus decedat?

Resp. Est excommunicatus, & non potest absolvi, quia hæc actio censetur injuriosa, & violenta in Clericum, clamor enim scelopitangit ipsum, & violentiam majorem ei non potest inferre. Bonacc. de cens. disp. 1. quest. 4. punct. 1. §. 1. nu. 12.

22. Quæritur, An possit absolvi, qui

percutit Clericum consentientem percussioni?

Resp. Negative, quia est excommunicatus, cum injuriam inferat Ordini Clericali, in ejus favorem, & non solum Clerici ordinati, Canon fuit promulgatus, cap. contigit il primo de sent. excom. mun. immo, & ipse Clericus consentiens excommunicatur, quia injuriam inferat statui Clericali.

23. Quæritur, An possit absolvi, qui Clericum, vel Monachum invenit cum matre, sorore, & propria filia, venerem, vel impudicos amplexus exercentem, aut in loco suspecti consortii, & percussit, vel occidit?

Resp. Affirmative, quia, licet mortaliter peccet, non censetur excommunicatus, cap. si verò il 1. de sent. excom. mo ad ex dolo, & fraude Clericus ad dichas personas non invitetur, ut deprehensus ibid. lædatur; verum censura ligatur, si statim non percussit, aut occidat, sed interposito temporis spatio, quo justus dolor sedari posset; vel, si cum aliis consanguineis reperiat peccantem, ut ibi in terminis textus.

24. Sed quid, de famina honesta, qui Clericum, vel Religiosum ad turpia provocantem percussit?

Resp. Si alia via, ut fugiendo, vociferando, vel alio modo se tueri non possit, & provocatio fiat facta, & non solo verbo, ab excommunicatione excusatur. Toletus, & Diana cum Navarro, & sic absolvi potest.

25. Quæritur, An absolvi possit, qui vim vi repellendo percussit, vel occidit Clericum, vel Religiosum injustum aggressorem?

Resp.

Resp. Affirmativè, quia excommunicatione non ligatur *ex alleg. cap. si vero, & cap. ex tenore*, modò cum moderamine inculpatae tutelæ, sic scilicet, ut non ad vindictam sumendam, sed ad injuriam propulsandam, & se defendendo percussio, vel occisio sequatur, juxta dicta *cap. 13. num. 11.*

26. Queritur. *An possit absolvi mandans Clerici percussorem?*

Resp. Negativè, quia, effectu sequuto, excommunicatione innodatur, *cap. Mulieres, §. Illi verò sit. cit.* nec obstat, si mandatum revocaverit, nisi curaverit notitiam de revocatione ad mandatarium pervenire, priusquam occidat, vel percutiat. Idem valet de Sociante homicidum animo occidendi, *cap. sicut il. 1. de homicid. §. autem*, & de non impediante, qui tenetur impedire, ut Reges, Judices, Superiores, Patres, Majores, Clerici, Parochi, & similes respectu filiorum, & subditorum, quorum cura ipsis data est, *cap. quanta de sent. excom. Bonac. disp. 3. q. 4. quæres 1. num. 9. & de ratum habente, cum ad eum pervenerit Clericum suo nomine fuisse percussum, licet percipienti non commiserit cap. cum quis de sent. excom. in 6.* quia, ut ibi textus ratihabitionem trahitur, & mandato debet comparari: super quo *Gloss. ver. Titius*, notat ratihabitionem trahi retro, & operari idem, ac si in principio actus intervenisset: secus dicendum, si rata habeatur percussio, non suo nomine facta, licet graviter peccet.

27. Sed quid, *de eo, qui consulto Clerici percussorem, & postea revocat consilium, sed adhuc consultus ad percussorem procedit?*

Resp. Mihi satis probabilis est soluti. *Layman. lib. 1. tract. 5. par. 2. cap. 5. à nu. 7.* ubi hæc sunt: qui alteri, propositis rationibus, homicidium Clerici persuasit, si eas postea serio, & quatenus potest efficaciter retractet, non incurrit excommunicationem, quamvis postea homicidium sequatur; ratio est, quia quilibet prudens certè præsumet, quod, cum sit persuasus contrariis rationibus, præponderantibus jam datis, homicidium postea sequutum non consulens consilio, & firmiter, sed propriæ malitiæ, quæ dissuasionem, serio oblatam noluit acceptare, debeat adscribi.

28. Queritur. *An Comes riremum, vulgo Aguzzino de Galea, incurrat excommunicationem Canonis, percutiendo Clericos, & Religiosos Galeotas?*

Resp. Negativè, modò percutiat, sicut ceteros renigantes: secus si ob alias causas, sicut alius quilibet, qui rixando illos percuteret, *Sum. Leand. ver. degradat. num. 3. Bonac. disp. 2. qu. 4. punct. 3. num. 4.*

29. Sed quid, *de Magistro, & Superiore, qui causa disciplina, & correctionis Clericum, & Religiosum percutiunt?*

Resp. Non incurunt excommunicationem, quia id non suadente diabolo, sed suadente justitia, charitate, & zelo Dei, ac disciplinæ efficiunt, *cap. ex tenore, & cap. cum voluntate de sent. excom.* modò castigatio non ex irato animo procedat, *ex Gloss. ver. inferiorum graduum*, & sit moderata, ac sine notabili excellè, aliàs censura non evitabitur.

Verum, si Magister, & Superior, &c. sit Læicus, possunt tantum causa disciplinæ percutere filios, & subditos in Minoribus

bus constitutos, ut expresse alleg. cap. cum voluntate; indecens enim est statui Clericali, Laicis concedere potestatem corrigendi Clericos in Saeris; & hinc, nec ipsi Prælati possunt per Laicos, Clericos, vel Monachos punire; alias, tam mandans, quàm Mandatarius censura ligatur cap. universalitatis cit. tit.

30. Quæritur. An occidens Clericum, quem putabat esse feram, vel hominem laicum, incurrat excommunicationem Canonis?

Resp. Negativè, ratio est, quia probabilis ignorantia facti excusat à censura, ex cap. si vero il. 2. de sent. excom. nam; qui ignorans est, non potest dici contumax contra prohibitionem Ecclesie, & legem contemnere, modò ignorantia non sit crassa, sed sit invicibilis, vel probabilis vid. lib. 2. cap. 39. num. 2.

31. Sed quid, si percutiens Clericum, quam dubitat esse Clericum, nullam, vel modicam adhibuit diligentiam ad se certiorandum, an esset Clericus?

Resp. Ligatur excommunicatione, nam iste laborat ignorantia crassa, & vincibili, quæ ab excommunicatione non excusat. Bonacc. disp. 1. qu. 2. punct. 1. num. 18. & Engel. jus can. lib. 5. tit. 39. §. 1. num. 10.

32. Quæritur. An procurans baculo, vel lapide Titium Clericum percutere, si casu, & errore manus offendat Cajum Clericum, excommunicatione ligetur?

Resp. Negativè, ratio est, quia in eo non fuit intentio nocendi Cajo, & quod ipsi nocuerit, fuit præter intentionem; modò diligentiam adhibuerit, ne ictus pervenerit ad Cajum, vel sufficienter inquisierit, an ille, qui errore manus percu-

titur, esset Clericus, & cognoverit non esse. Engel. cit. & ex Suarez, Bonac. num. 19.

33. Sed quid de eo, qui nocte volens percutere Titium Clericum, percussit Sempronium Clericum, quem ex incessu cognovit esse Clericum, putat tamen esse Titium, & non Sempronium?

Resp. Ligatur excommunicatione, ac si Titium percussisset, quia ejus intentio fuit Clericum percutere, & defacto percussit, quamvis in persona erraverit, & hinc tam intentio, quam opus externum fuerunt injuriola statui Clericali; in casu reverentiam imposita fuit excommunicatio.

34. Quæritur. An percutiens Laicum credens percutere Clericum, & ex percussione ipsius incurri excommunicationem, excommunicatione ligetur?

Resp. Negativè, ratio est, quia id in jure non exprimitur; nec erronea conscientia inducit excommunicationem, sed legitimus Superior. Adverte, quod in casu peccaret peccato Sacrilegii interni, propter intentionem contra personam Clerici, non verò Sacrilegio externo, quia opus externum non foret contra Clericum.

35. Quæritur. An percutiens plures Clericos, successivè, plures incurrat excommunicationes Canonis?

Resp. Affirmativè; tot incurrit, quot Clericos percussit; ratio est, quia percussiones sunt plures formaliter, & numero distinctæ, sicut sunt plura numero distincta objecta, & plures Clerici. Bonac. disp. 1. qu. 1. punct. 5. num. 6.

36. Sed quid, si simul, & eodem tempore

pare uno ictu tres Clericos percutiat, vel occidat?

Resp. Tres excommunicationes incurrit; hæc est sententia tutior, quam tuentur Navarrus, Zerola, Sayrus, Ugolinus, aliique; ratio est, quia pluralitas peccatorum sumitur, etiam ex multiplicitate personarum, & objectorum; sed in casu sunt tres Clerici, quibus omnibus injuria, & læsio infertur, ergo tria peccata, ergo tres censuræ, sicut tres percussiones passivæ.

37. Sed quid, si eundem Clericum pluribus verberibus percutiat, & pluribus ictibus perfodiat?

Resp. Si eodem impetu iræ simul, & sine interruptione verberat, unam tantummodò excommunicationem incurrit, ratio est, quia censetur una tantùm actio moralis, una percussio, una transgressio, unum delictum; si verò verberet successivè cum morali interruptione unius percussiois ab altera, tot censuras incurrit, quot sunt percussiones numero distinctæ moraliter interruptæ: nam toties injuria Clerico irrogatur.

38. Quæritur. An percutiens Monachum Prima Tonsura initiatum duplici censura ligetur?

Resp. Affirmativè, ratio est, quia in Monacho sunt duæ circumstantiæ mutant species, nam illa Monachi differt specie ab illa Clerici, cum alia ratione ei debeatur reverentia, ut Clerico, & alia, ut Religioso, ideo quævis sit una percussio materialiter, & entitivè, formaliter tamen sunt plura peccata, & transgressiones.

39. Quæritur. An possit quilibet Confessarius, approbatus ab Ordinario, absol-
Matthæucci Causela Confess.

vere excommunicatum propter percussio-
nem Clerici, in casu aliquo necessitatis, qui non sit articulus mortis, ut, si propter aliquod legitimum impedimentum non possit. Sedem Apostolicam pro absolutione adire; puta, si foret famina, senex, puer, impubes, infirmus longa infirmitate, non periculoso, Cæcus, Claudus, Debilis qui ad tale iter suscipiendum impediti censentur juxta Cap. ea noscitur, cap. Nuper, cap. Mulieres, cap. de Monialibus, capit. Quamvis de sentent. excommunic.

Resp. Negativè, nam prohibetur in dec. Clement. VIII. per dicta cap. 8. nu. 20. In casu veri impedimenti adeundi Sedem Apostolicam instruantur de recur-
tu ad Sacram Pœnitentiarum per Epistolam, vel Procuratorem pro absolutione obtinenda.

40. Quæritur. Quid ab absolvendo ab excommunicatione reservata ante absolutionem sit exigendum?

Resp. De hac re diximus cap. 2. num. 15. legas cap. ex tenore de sent. excom. & cap. super de raptor.

41. Ad dubitatur. An valida sit absolutio, quæ datur excommunicato, antequam parvi læsæ sit, satisfactum, vel priusquam juramentum sit præstitum de parendo in posterum mandatis Ecclesiæ?

Resp. Affirmativè, ex cap. Venerabilibus de sent. excom. in 6. s. Sanè in fine; excipitur casus Bullæ Cœnæ juxta notata, cap. 3. num. 26. Sed Confessarius peccat, quia in re gravi facit contra Sacros Canones.

42. Quæritur. An qui hac lege est excommunicatus; sis excommunicatus, donec satisfacias, vel restituas; collatur
(11) tur

in censura statim, ac quis satisfecerit, vel restituerit, absque absolutione verbali, soluta dari à Ministro Ecclesie?

Resp. Negativè, ratio est, nam, licet satisfecerit, non habetur ab Ecclesia pro absoluto, sed absolvi debet, cap. quod in dubiis de sent. excomm. ergo non statim tollitur excommunicatio; ideo sensus huius clausulæ: *si excommunicatus, donec satisfecerit*: est, excommunicatum non posse absolvi ante satisfactionem, posse verò, ea praestita. Bonacc. disp. 4. quest. 3. punct. 9. num. 10.

43. *Quæritur. An ob diversas culpas, & contumacias pluribus excommunicationibus, sive numerò, sive specie distinctis, ligatus, ut, propter violentam manus iniectionem in plures Clericos, vel propter istud, & violationem immunitatis Ecclesiasticæ, absolutus ab una, censatur absolutus ab omnibus?*

Resp. Vel petens, petit absolutionem ab una, vel ab omnibus, si ab una, quoad eam tantum absolvitur, non quoad reliquas; hinc, qui tres Clericos percussit, & p. tit absolutionem à censura, incurta ob percussorem unius Clerici, aliis non expressis, ab una solum censura absolutus remanet, cap. ex parte de offic. ordi. & cap. cum pro causa de sent. excomm. Piasec. prax. Episc. p. 2. cap. 4. ar. 13. nu. 30. ratio est, quia absolutio ex Bonaccina cit. disp. 1. qu. 3. punct. 1. debet accommodari petitioni, ideo, si petitio limitata est, limitata est absolutio; si petit ab omnibus, debet exprimere numerum, quantum possibile est, & causas, ob quas fuit excommunicatus, ex Gloss. ad est. cap. ex parte in princip.

44. *Quæritur. An possit, quis absolvi*

peccatis, non dum absolutus ab excommunicatione?

Resp. Affirmativè, in casu, quo confiteatur peccata, & inculpabiliter ignoret, se esse ligatum censura, vel, dum in Confessione ex inculpabili inadvertentia censuram aperire omittit, vel, dum Confessarius ex oblivione, aut malitia eum solum à peccatis absolvit; ratio est, quia talis recipit validè Sacramentum Penitentiae, tam quoad substantiam, quam, quoad fructum gratiæ & remissionis peccatorum; quoad substantiam, quæ adest materia, forma, & intentio, ac iurisdicção, ut suppono: quoad fructum etiam, quia res, quæ culpa caret, in damnum vocari non convenit, cap. cognoscentes de const.

45. *Ceterum, dum cognoverit se censura esse innodatum, tenetur petere absolutionem censura, & confiteri peccatum, cui annexa fuerit censura omittit; nisi forte confessus sit Confessario, habenti facultatem absolvendi ab illa censura, & ab eo obtinuerit generalem absolutionem à censuris; nam tunc non tenetur in posteriori Confessione aperire peccata oblita, ut à censura absolvatur, sed, ut integrè confiteatur peccata. Bonacc. disp. 22. quest. 2. punct. 2. num. 2. de excomm.*

46. *Quæritur. An in articulo mortis quis Sacerdos possit absolvere ab excommunicatione reservata?*

Resp. Affirmativè, juxta Decret. Trid. sess. 14. cap. 7. de casuum reservatione, sed ad praxim deduces dicta cap. 2. num. 15. & not. ab in eo articulo non posse quemlibet simplicem Confessarium dispensare ab irregularitate, aut absolvere à suspensione

pensione ab Ordine, Officio, vel Beneficio: ratio est, quia irregularitas, & suspensio à prefatis non retardant à consecutione gloriæ, nec impediunt susceptionem Sacramentorum, & ideo non est paritas de excommunicatione.

47. Quæritur, an sit aliqua forma adhibenda in absolutione ab excommunicatione, suspensione, & interdictione?

Resp. Cum quis pro foro interno, & in Sacramento penitentiae absolvitur à censuris, sufficit præferre illa verba, *Dominus, &c. Ego absolvo te à vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti*, ut traicit Rituale Romanum de *Sacrament. penit.*

48. Cum verò est quoque quis pro foro externo absolvendus, si absolutio sit ab excommunicatione, præmisso *Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.* dicendum est: *Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & Sanctissimi D. N. Papæ N. vel Reverend. Episcopi N. aut Reverend. Generalis, &c.* (cum absolvit ex delegatione ab eis respectivè habita) *mibi concessa, absolvo te à vinculo excommunicationis, (vel excommunicationum) in quam incurristi (vel incurrisse declaratus es) propter tale factum, vel causam (ut percussio- nem Clerici, violationem immunitatis Ecclesiasticæ) &c. & restituo te Communioni, & Societati fidelium, & Sacramentis Ecclesiæ, in nomine Patris, &c.*

49. Pro absolutione à suspensione dicendum: *Dominus, &c. & ego, &c. absolvo te à vinculo suspensionis, quam propter tale factum, vel causam incurristi, & restituo te executioni tui mu-*

neris, vel Ordinis, vel ad tuum beneficium, in nomine, &c.

50. Pro absolutione ab interdictione, aliis præmissis, *ego, &c. absolvo te à vinculo interdicti, quod propter tale factum, vel causam incurristi, vel incurrisse declaratus es, & restituo te executioni ordinum, & participationi bonorum, quibus ob interdictum remanebas privatus, in nomine, &c.*

51. Cum verò agitur de tollenda irregularitate (quæ non sub absolutione, sed sub dispensatione cadit) post absolutionem à censuris dicatur. *Eadem auctoritate mibi commissa, dispenso tecum super irregularitate, in quam ob ealem causam ver. gr. propter homicidium, aut ministerium Ordinis sacri in excommunicatione, vel similem, &c. incurristi, & habilem reddo, ac restituo te executioni Ordinum, & Officiorum tuorum, in nomine Patris, &c.*

Nota, Sacerdotem ligatum excommunicatione majori, & simul irregularitatem, absolutum ab excommunicatione, & non dispensatum ab irregularitate, non posselicitè celebrare, & si celebrat, mortaliter peccat.

52. Agunt etiam DD. de excommunicatione, quæ fulminat in monitoriis ad finem revelationis, hoc est, ad revelanda furta, res subtractas, aut deperditas, vel rem alienam restituendam, juxta extravag. Infidelis Joan. 22. inter extravag. com. sub tit. de furtis, & cap. 3. Trid. sess. 25. & Constit. B. Pii V. incip. *Santissimus in Christo apud Quaranta Bullar. ver. excom. ad fin. revelat.* de qua re videndus Piafec. cit. cap. 4. art. 13. num. 15. Engel. cit. §. 1. num. 22. Quilici Confess.

mand. qn. 4. art. 4. Genuen. prax. cap. 2. ex quibus aliqua transferimus pro praxi Confessarii.

53. *Quæritur. An principalis, seu fur teneatur se revelare, & possit compelli excommunicatione, non solum ad restituendum, sed etiam ad revelandum se rem detinere?*

Resp. Decisio pendet à tenore monitorii, si datum sit, tam contra principalem non restitutum, quam non revelantem, tunc tenetur restituere, & revelare sub pœna excommunicationis; si verò sit datum contra principalem non restituentem, & contra alios scientes, occupatores, & non revelantes, sub excommunicatione, alii, at ipse non tenentur revelare, sed ipse sub ea pœna restituere tenetur.

54. *Sed quid, si ei immineret periculum majoris damni in vita, vel fama?*

Resp. Non tenetur, se revelare arg. in c. officii de pœnit. & remis. verum tunc debet, si potest occultè restituere, vel alio modo eum parte concordare, saltem per interpositam personam, quæ nomen principalis taceat, vel ei remissionem debiti impetret.

55. *Sed quid etiam, si in compensationem justam sui veri debiti retineat rem, de qua quæritur?*

Resp. Ex Quilici, & Genuen. tunc non tenetur se manifestare, nec restituere, cum tunc non sit in peccato mortali, ratione cujus fertur excommunicatio: peccavit, tamen, dum sibi compensavit, juris ordine non servato, non expectando exitum cause; verum si aliis furtum esset imputandum, crederem debere se prodere, vel rem restituere.

56. *Sed quid, si principalis sit factus impotens ad solvendum?*

Resp. Nec tunc obligatur ad se manifestandum, quia tunc non potest restituere, & nemo ad inutile tenetur; verum restituere tenetur, cum poterit, & si tunc potest partem aliquam furti, debet Quilici num. 8. ubi excusat, etiam habentes noticiam de ejus impotentia.

57. *Quæritur. An sciens teneatur revelare, dum probare non potest, id, quod scit, & revelat?*

Resp. Affirmativè, nam monitoria non dantur nisi pro revelandis occultis, & quomodo scit, quod probari non possit? pareat ipse præcepto, & de onere probandi non curet.

58. *Adverte, quod tenetur quis revelare impedimentum matrimonii, etiam occultum; eum unus testis sufficiat ad impediendum Matrimonium, & sit plena probatio ad hunc effectum, cap. præterea de sponsalibus.*

59. *Non tenentur ii revelare, quos pars, vel Judex, verisimiliter non intendit includere, nec comprehendere in monitorio. Sic pater non præsumitur, quod velit filium, qui ejus bona furtivè, excommunicari, nec maritus uxorem, & ideo non comprehenduntur, licet teneantur ad restituendum. Genuen. num. 10.*

60. *Quæritur. An, qui audivit ab alio, teneatur revelare?*

Resp. Vel, qui audivit, si sub secreto naturali fuit narratum, petendo consilium, vel alia via, quam consilii: primo modo non tenetur revelare, quia ad bonum commune spectat, ut quis ab Advocato, Theologo, Medico, &c. con-

silium

scilicet petat sine timore revelationis; sed hoc limitatur, nisi bonum commune Reipublicæ, & Religionis preferendum sit bono particulari, in quo casu, etiam sine monitorio, tenetur quis revelare per dicta cap. 4. num. 6.

Secundò modò tenetur aperire, à quo auditur, quia poterit Iudex ex officio interrogare illum, qui fortè majorem lucem afferet; maxime, si persona sit fide digna; in dubio autem; quando audiens nescit discernere dictam qualitatem in eo, à quo auditur, debet revelare ex regula juris, quod tutior via sit eligenda, ex Navarro Genuen. nu. 11.

61. Sed queritur, an possit Confessorius absolvere ab excommunicatione contrahita à seipso, qui non revelavit?

Resp. Negativè, si vè excommunicatio sit specialiter lata, hoc est, per sententiam specialem imposita alicui certæ personæ nominatim, & determinatè; si vè generaliter inflicta, per sententiam Iudicis, vel Superioris generaliter contra peccata futura, ut, si quis hoc fecerit, sit excommunicatus; vel præterita, in eorum satisfactionem, ut, si quis pro tali delicto non satisfecerit, sit excommunicatus, non determinando personam, qua est postea determinanda; nam de utraque verificatur, quod sit ab homine lata, à qua absolvere diximus num. 16. esse ordinario Confessorio prohibitum. Legas Layman. Th. moral. lib. 1. tr. 5. p. 1. cap. 7. à nu. 2. & 3.

REGULA UNICA.

Quamplures excommunicationes reservatæ Pontifici.

Cathalogus excommunicationum, tam earum, quarum absolutio est Summo Pontifici reservata, quam ipsarum, quæ reservatæ non leguntur, eruendus est ex Decretalibus Gregor. IX. Sexto Decretalium, Clementinis, Extravagantibus, Decreto Gratiani, Bullario, Conciliis, & aliis Apostolicis Litteris; ex quibus ego huc referre conabor aliquas, & fortè frequentiores, pro quarum absolutione recurrendum est ad Sedem Apostolicam, remisso lectore pro cæteris, & non reservatis ad loca præfata, & DD.

§. I.

Ex Decretalibus Greg. IX.

62. **I. R**eservatur Summo Pontifici absolutio ab ea excommunicatione, quæ incurritur ob violentam manuum injectionem in Clericum, vel Monachum. Cap. Super eo; cap. Si vero il. 1. & 2. cap. Non dabim; cap. Parochianos; cap. Sum nos de sent. excom. & cap. Si quis suadente 17. quasi. 4. etiam si injectio occulta fuerit; cap. Porro cir. tit.

II. Reservatur absolutio ab ea, qua ligatur mandans Clerici, vel Monachi percussorem; cap. Mulieres ibid.

III. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur scienter in divinis officiis communicantes excommunicato à Papa; cap. Significavit ibidem.

(1) 3

IV. Re-

IV. Reservatur absolutio ab ea, qua irretitur incendiarius, postquam fuerit excommunicatus denunciatus; capit. *Sua nos.*

V. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur spoliantes Ecclesias cum estractione, qui per Papam tantum post denunciationem absolvuntur; cap. *Conquesti* ibid.

VI. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur tam Prælatus, quam Laicus, cui Prælatus committit, etiam causa disciplina Regularis Clericum verberare; ipse enim Prælatus id per se ipsum, vel si necessitas urget, per alium Clericum, vel Monachum, debet exequi; capit. *Universitatis* ibid.

VII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligatur consentiens in Clerici percussione; cap. *Quanta* ibid. ubi Glos. dixit, *Quod, qui Clericum verberat, & qui verberari facit, vel consentit cooperando, vel, qui auctoritatem habet ex officio, & non prohibet, si potest, est verè excommunicatus.*

VIII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligatur Laicus detinens Clericum, vel Monachum in custodia publica, aut privata, vel sine latione corporali; capit. *Nuper* ibid.

IX. Reservatur absolutio ab ea, qua ligatur Clericus, etiam consentiens in sui percussione; cap. *Contingit*, ibid. ratio est, ut ibi textus, *quia huiusmodi manus injectio, & si non violenta, tamen injuriosa videtur: cum ille Canon non tam in favorem Clerici ordinati, quam in favorem ordinis Clericalis fuerit promulgatus. Ubi Glos. prima notavit, quod volenti, scienti, & patien-*

ti sit injuria, si in eo laedatur jus alterius.

Et non modò consentiens, verum & percussus censura ligatur; quia manus temerarias, & causa ulciscendi injuriam suam manus temerarias in Clericum injicit. Percussio, tamen injuriosa non esset Clerico percusso, ut Petro, etiam, ut Clerico, & statui Clericali injuriam irrogaret.

§. II.

Ex Sexto Decretalium.

63. I. **S**UMMO Pontifici reservatur absolutio ab excommunicatione, qua ligatur percussus Novitium Religiosum; cap. *Religioso*, §. *Quamvis de sent. excom.*

II. Reservatur absolutio ab ea, qua ligatur ratam habens violentam injectionem manuum in Clericum, nomine suo, licet non suo mandato, factam; cap. *Cum quis* ibid. Ratio datur in textu: quia rathabitio retrahitur, & mandato comparatur; si verò injectio eadem tuo nomine non sit facta, tunc, licet peccet ratam habendo, non tamen propter hoc excommunicationis illius vinculo innodatur, cum quis ratam habere nequeat, quod ejus nomine non est gestum.

III. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur deliberatè in scriptis glossantes, & depravantes intellectum Decretalis, Exiit, ac facientes libellos, & ex certa scientia prædicantes contra regulam, & statum Frat. Min. cap. *Exiit de verb. signif. in 6.*

§. III.

§. III.

Ex Clementinis.

64. I. **R**eservatur Summo Pontifici absolutio ab excommunicatione, qua ligantur Religiosi, & Clerici Seculares inducentes aliquos ad vendendum, jurandum, vel promittendum, ut eligant sepulturam in propriis Ecclesiis, vel, ut jam electam ulterius non immutent. *Clementina Cupientes. §. Sanè de penis.*

II. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur Religiosi Clericis, aut Laicis ministrantes sine licentia Parochi Sacramentum Extremæ-unctionis, vel Eucharistiæ (intellige per modum Viatici) vel solemniter benedicentes matrimonia, aut absolventes excommunicatos à Canone (præter quam in casibus à jure expressis; vel per privilegia Sedis Apostolicæ eisdem concessa) vel à sententiis per statuta provincialia, aut Synodalia promulgatis. *Clement. Religiosi de privileg.*

III. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur Domini temporales cogentes aliquos celebrare divina officia in loco interdicto; vel ad ea officia audienda facientes voce præconis; vel Campanæ vocare aliquos præsertim excommunicatos, vel interdictos. Vel prohibentes, ne publicè excommunicati, aut interdicti exeant de Ecclesiis, dum in ipsis Missarum solemnia aguntur, & à celebrantibus monentur, ut exeant. Vel publicè excommunicati, aut interdicti, qui in ipsis Ecclesiis, nominatim à cele-

brantibus, moniti, ut discedant, remanere præsumunt. *Clement. Gravis de sent. excom.*

§. IV.

Ex Extravagantibus communibus.

65. I. **R**eservatur excommunicatio, qua ligantur Religiosi, qui sine sui Superioris licentia se transferunt ad partes transmarinas, hoc est ad loca Turcarum; *cap. Ad nostrum de Regul. & transeuntib. ad relig.*

II. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur Religiosi exigentes tam à maribus, quàm à sceminis volentibus ipsorum Monasteria ingredi, aliquid etiam ad pium usum deputatum, vel deputandum; *cap. Sanè de Simonia.* Qua etiam ipsi dantes supposita pactione innodantur. *Ibidem.*

Verùm possunt Religiosi recipere quidquid ingredientes parè, spontè, & plena libertate, ac omni pactione cessante dare, vel offerre, Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, &c. voluerint. *Ibidem.*

Sed id ante professionem, excepto vestitu, & vestitu, recipi sub excommunicatione prohibetur à Trid. *cap. 16. sess. 25. de Regul.*

III. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur omnes, qui simoniam, dando, vel recipiendo committunt, sive sint principales, sive mediatores, & procuratores, ut simonia committatur; *cap. Cùm detestabile ibid. & tom. 1. Bullar. const. Eugenii IV. Cùm detestabile, la 7.*

IV. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur

ligantur

ligantur absolventes à casibus expressis in Extravag. *Et si Dominici Gregis de penit. & remis inter extravag. com.* Hinc Confessarius sciat, Sixtum IV. plura privilegia absolvendi, & dispensandi concessisse, sed quia id cedebat in animarum perniciem, ne facilitas veniæ peccandi tribueret incentivum, ut ipse loquitur, declaravit privilegia à se concessa non esse extendenda ad casus, quos in ea enumerat, in qua disponit, à se privilegiatos absolvere non posse à casibus contentis in Bulla Cœnæ: item ab omni læsione immunitatis Ecclesiæ: à violatione interdicti positi à S. Sede: ab hæresi: à conspiratione in Romanum Pontificem: à rebellionem, & inobedientia ejusdem, & S. Sedis.

Circa verò vota statuit, non posse commutare vota peregrinationis *ultramarine*, visitationis *liminum Apostolorum, Petri, & Pauli, S. Jacobi in Compostella, & Castitatis, ac Religiosis*, sub pœna nullitatis absolutionis, & commutationis, ac excommunicationis absolventibus, & commutantibus, Romano Pontifici reservata. Quod debent privilegiati notare, nisi super hoc habuerint ab hoc Papa privilegia, quia cum hodie sint revocata, in vim illorum nullibi possunt absolvere, & commutare.

V. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, qui alterutram opinionem de Conceptione B. M. V. damnant peccati mortalis, vel hæresis, Sixtus IV. capit. *Grave de reliq. & venerat. Sancti.*

VI. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur alienantes absque beneplacito Apostolico bona Ecclesiastica. Extravag. *Ambrosia.* Pauli de reb. Eccles. non

alienan. Et licet in Extravaganti expressè excommunicatio non sit reservata Pontifici: tamen Confessarius ordinarius non potest se in absolutione ingerere. Nam praxis S. Congr. Concilii est, absolutionem ea de re Episcopis committere, ut dixi Offic. Curia Eccles. capit. 45. ideo saltem ex praxi reservata est; Tum quia sic alienantes sine beneplacito incurrunt non tantum pœnas dictæ Extravagantis, sed etiam censuram Papæ reservatam, cap. 11. *ses. 22. Trid. de ref.*

§. V.

Ex Bullario Cherubini.

66. I. Summo Pontifici reservatur absolutio ab excommunicatione, qua ligantur promittentes, & acceptantes, dantes, & recipientes aliquid pro obtinenda gratia, vel justitia à Sede Apostolica. Item scientes, & non revelantes: const. *Excommunicamus* la. *Bonifacii VIII. to. 1. Quodro. 5.* renovavit Alex. VII. const. *Inter la 19 & sub anno 1699.* Innoc. XII. const. *Sacerdotalem, & Regiam.* vide dicta cap. 19.

II. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur pugnantes in duello, ad id irritantes, provocantes, auxiliam, consilium, vel favorem dantes, ac illis assistentes, & interefferentes, ac cartas subscribentes, vel publicantes: const. *Providentia* la. 20. *Pii IV. tom 2.* Vide supra capit. 2.

III. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur rei confidentiæ beneficiæ, ab id. const. *Romanum Pontificem* la. 85. *Pii IV. & const. Intolerabilis Pii V. la 85. ibid.* IV. Re-

IV. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur Moniales exeuntes extra Claustrum extra casus in const. permillos, eas comitantes, ipsarumque receptatores, & licentiam concedentes; const. *Decret. la 8. B. Pii V. ibid.*

V. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur mulieres ingredientes Monasteria, & Domos Regularium virorum; const. *Regularium*; & const. *Decret. la 20. B. Pii V. ibid.*

VI. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, qui abutuntur licentiis ingrediendi Monasteria Monialium, ingrediendo necessitate non urgente, quam etiam inscurrunt Moniales eos admittentes; const. *Ubi gratia Greg XIII. la 28.*

VII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur spondentes, pacificantes, & excommittas stipulantes, super vita, morte, & futura electione Romani Pontificis, ac promotionibus S. R. E. Cardinalium; const. *Cogit nos, Greg. XIV. la 4. ibid.*

VIII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur docentes, defendentes, imprimentes, & ad praxim deducentes propositionem asserentium, *licere per literas, seu internuncium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere*; Decret. Sanctiss. Clement. VIII. l. 87. tom. 3.

IX. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, qui pecuniis montium Pietatis status Ecclesiastici ad alios usus, quam in ipsorum erectione destinatos utuntur; const. *Onerosa Pauli V. la 82. ibid.*

X. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, qui Astrologia judiciaria, vel *Matthaeucci Causula Confess.*

ante alia divinatoria per se, vel per alios inquirunt de statu Reipublicae Christianae, sive de vita, aut morte Romani Pontificis; const. *Inferutabilis Urbano VIII. la 14. to. 4.*

Super quo considerandum est, quod licet excommunicatio in adducta constitutione reservata non legatur, tamen qui contravenerit constitutioni Urbani solum à Romano Pontifice absolvitur: nam Innoc. XII. const. *Romanus Pontifex edita super facultatibus Majoris Penitentiarii* disposuit, nec eum posse, etiam in occultis, & in foro conscientiae tantum absolvere, & mandare absolvi in simili culpabiles.

XI. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, praesumentes retinere apud se, vel legere librum, cui titulus Augustinus Cornelii Jansenii Ipresis Episcopi; ac audentes de articulis, & opinionibus, & sententiis in eo contentis loqui, scribere, & disputare: simili censura ligatur, qui, & de propositionibus à Bajo assertis extra casum impugnandi, loquitur, scribit, & disputat; constitut. *In eminenti Urbani VIII. la 289. tom. 5.*

XII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur publice, aut privatim tractantes, vel docentes (imò forsitan impugnando) unam, vel plures ex propositionibus respectivè damnatis in Cong. SS. Inquisit. sub die 14. Septembris 1665. & 18. Martii 1666. ab Alex. VII. il 162. & il 167. Bullar. to. 5.

XIII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur contravenientes contentis in Bulla Coenae; const. *Pastoralis Clement. X. la 34.*

XIV. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur

(Kk)

ligan-

ligantur sentientes, prædicantes, & docentes de quinque propositionibus Jansenii contra constitutionem Innocentii X. *Cum occasione*, & Alex VII. Const. *Ad Sanctam Ia* 28. Bullar. 10.5.

XV. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, qui in Coneionibus, aliisque publicis actibus asserunt B.M.V. conceptam esse in peccato originali Alex. VII. const. *Sollicitudo Ia* 117. Bull. 10.5.

67. Quibus has alias, ex quibusdam aliis Apostolicis decretis, quæ ad manus habeo, lecturo subnecto. Quare I. Reservatur Summo Pontifici absolutio ab excommunicatione, quam incurrunt Confessores, tum Sæculares, tum Regulares, qui prætextu facultatum obtentorum extra mortis articulum, sine nova licentia, aut facultate, præsumunt absolvere à casibus contentis in Bulla Cœnar; à casibus locorum Ordinariis reservatis, & sex aliis, de quibus supra cap. 8. nu. 22. Decretum S.C. Epif. & Regul. de mandato Clement. VIII. editum fuit 9. Januarii 1601. & 26. Novembr. 1602.

II. Reservatur absolutio ab ea, quam incurrunt docentes, vel publicè, aut privatim defendentes, aut prædicantes (nisi forsân impugando) unam, vel plures ex 65. propositionibus ab Innoc. XI. damnatas, sub die 3. Martii 1679.

III. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur docentes, tenentes, vel ad præxim deducentes unam, vel plures ex propositionibus assertis à Michaele de Molinos, & ab eodem Innoc. XI. præscriptis, 28. Augusti 1657.

IV. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur, qui docuerit, vel defenderit aliquas, vel plures ex propositionibus ab

Alex. VIII. circumscriptis; aliis sub die 24. Augusti 1690. & aliis die 7. Decembre. ejusdem anni.

V. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur ingredientiæ Clausuram Monialium ad malum finem, ut dixi cap. 2. nu. 12.

VI. Reservatur absolutio ab excommunicatione, qua ligantur rei simoniæ realis scienter contractæ, *ibid.*

VII. Reservatur absolutio ab ea, qua ligantur asserentes, tenentes, & prædicantes, quod ad obediendum Literis Innocentii X. & Alex. VII. editis contra quinque propositiones Jansenii necesse non sit, ut quis interius ut hæreticum damnet sensum in dictis constitutionibus damnatum, sed satis sit, si ea de re obsequiosum silentium teneat: & quod Formula juramenti ab eodem Alexandro præscriptæ subscribi licite possit, etiam ab iis, qui interius non judicant in Jansenii libro doctrinam hæreticam contineri; Const. *Vincam Domini*. Clement. XI. 17. Kal. Augusti 1705.

68. Dubitatur. Si excommunicatio ab jure non fuerit reservata, quis ab ea absolvat?

Resp. DD. non concordant; debere ab ea absolvere Episcopum privatè quoad alios inferiores, dixerunt Sayrus *de cens. lib. 2. cap. 19. nu. 2.* Covarruv. & Paludanus, alique apud Gonzalez *in Tit. 3. 1. cap. 8. nu. 9.* Piascus *prax. p. 2. cap. 4. art. 13. nu. 36.* scripsit, quod ab excommunicatione majori à jure lata, si Conditor legis absolutionem sibi non reservavit, absolvere debet Episcopus. Quos sequitur Monacell. *for. p. 2. for. 4. 9. tit. 14.*

Ideo Confessarius alius non potest, nisi ei ab Episcopo committatur.

Diana verò *Coord. 10. §. tr. 1. resol. 194.*
Layman. *Theol. moral. lib. 1. to 5. p. 2. cap. 5. nu. 1.* Illung. *Theol. moral. tr. 3. art. 3. n. 17.*
Gonzalez. *cit. Fagnan. in 5. ad cap. Nuper nu. 16. de sent. excom. Abellii Medul. p. 2. de censur. cap. 6. §. 6. nu. 1.* dixerunt ex tacita commissione Conditoris Canonis posse absolvere etiam Parochos, ceterosque Sacerdotes habentes jurisdictionem ad absolvendum à peccatis, per tex. in cap. *Nuper de sent. excom. ibi: a suo Episcopo, vel proprio Sacerdote poterit absolutionis beneficium obtinere ... quia tamen Conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi.* Appellatione autem Episcopi veniunt omnes habentes jurisdictionem Episcopalem, Patriarchæ, Primate, Archiepiscopi, & Episcopi. Appellatione verò proprii Sacerdotis, Sacerdotes illi, qui præpositi sunt administrationi Sacramenti Pœnitentiæ, Gonzalez ibid. Quare prima sententia procedit quoad utrumque forum; secunda verò quoad forum conscientie tantum; & ita concordantur, ut apud d. Piafec. *cap. 1. art. 3. numer. 8.*

69. Sed, an possint saltem quoad forum conscientie Confessarii Regulares absolvere seculares.

Resp. Eis negatur in d. Clement. Religiosi, nisi à Sede Apostolica habeant privilegia. Quisque videat, quid à Sede Apostolica receperit.

70. Peti potest, quid importet clausula, quæ solet in nonnullis Literis in-

seri, & in subsidium juris excommunicamus, &c.

Resp. Importat, quod tunc censura ferenda est, ubi in causis tam civilibus, quàm criminalibus fieri non potest executio realis, vel personalis, juxta Trid. *sess. 25. cap. 3. de ref.* ubi disponitur, quòd ubi executio realis, vel personalis fieri potest, est à censuris abstinendum: ubi verò vel hæc locum non habebat, vel alia via non poterit provideri, tunc in subsidium procedendum est ad excommunicationem, quòd jure communi cautum non erat; sed potius ordine inverso, prius utendum erat gladio excommunicationis; eoque non proficiente in subsidium deveniendum erat ad capturam, seu personalem distractionem; cap. *Odoardus de solution. cap. Licet de pœn. Fagnan. in 5. ad cap. Sacro n. 25. de sent. excom.*

71. Confessarius ponderet, quòd licet Sedi Apostolicæ peccata regulariter reserventur ratione censuræ, aliqua tamen dantur, quæ reservata censentur ratione sui, & sine censura: hujus generis est peccatum, quòd committunt, qui munera à Regularibus contra const. *Clement. VIII. editam 13. Kal. Julii 1594.* recipiunt; quorum absolutio reservatur Summo Pœnitentiario, prout in *Bulla Innoc. XII. edita tercio nonas Decembr. 1692. super facultatibus Majoris Pœnitentiarii: cui injungitur, ne recipientes ultra valorem decem scutorum, exceptis medicinalium, seu devotionis muneribus, ante factam restitutionem, absolvat, nec mandet absolvi: infra verò prædictum valorem, non nisi facta, arbitrio ipsius Majoris Pœnitentiarii, seu*

seu per eum eligendi Confessarii, elemosyna, quæ in beneficium Religionis, seu Conventus, cui de iure facienda esset restitutio, si cautè fieri potest, erogetur: ut ibi textus; quem inutile non foret inspicere.

CAPUT XXXIV.

Prop. XLV. ab Alex. VII. &c.
Libri prohibiti.

1. PROP. 45. Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantur.

Propositio directè opponitur dispositioni, quæ habetur in primo Canone Bullæ Cœnæ, & in decima ex regulis Indicis librorum prohibitorum, jussu Tridentinæ Synodis editis, & à Pio IV. constituta. Dominici 24. Martii 1564. comprobatis, prout in sequentibus patebit, quæ propterea Confessarium legere non pigeat.

2. Queritur, an sit differentia inter libros prohibitos?

Resp. Affirmativè: duplex statuitur librorum prohibitorum classis: in prima, ponuntur libri hæreticorum tractantes de Religione, vel hæresim continentes; in secunda verò, libri cuiusvis auctoris, etiam Catholici, qui prohibentur propter Doctrinam, quam continent, falsam, non sanam, suspectam, offensivam, scandalosam, &c.

3. Queritur, quinam libri dicantur tractare de Religione, vel hæresim continere?

Resp. Hæresim continet, qui aliquid do-

cet contra aliquem articulum fidei, V. G. septem non esse Sacramenta: sub speciebus panis non esse Corpus Christi: Pontificem Romanum non esse verum Christi Vicarium, & Petri successorem, &c. de Religione tractat, qui de iis agit, quæ ad fidei expositionem spectant, in quibus divina scriptura, aut aliqua pars illius explicatur; aut, qui tractat de Theologia scholastica, vel morali, vel de aliqua illius parte, aut agit de cultu, Deo, & Sanctis debito, de Sacris ritibus, de Clericis, de Monachis, & Prælatibus, de visibili, & invisibili Ecclesia; hæc omnia ad Religionem Catholicam spectant. *Sonsa Apodisismi Inquisit. lib. 1. cap. 21. num. 5.*

4. Queritur, quæ parva legatur, qui legit Hæreticorum libros, hæresim continentes, vel de Religione tractantes?

Resp. Ligatur excommunicatione in Bulla Cœnæ, reservata Pontifici; nam in ejus primo Canone excommunicantur, scienter absque Sedis Apostolicæ licentia, legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes, publicè, vel occultè libros Hæreticorum, hæresim continentes, vel de Religione tractantes; & quia loquitur per disjunctivam, vel sufficit, quod, aut hæresim continet, vel de Religione tractet; & necesse non est, quod ex instituto, vel ex professo de hæresi tractet, sed sufficit unicam continere, quia unam continens verificatur hæresim continere; expressè tamen debet de Religione tractare, nec sat est obiter unam, vel alteram propositionem de Religione intermiscere cum materia diversa, quam ex instituto tractat: discrimen habes ex istis hæresim continentes, vel de Religione tractantes.

5. Qua-